

Asia: VN/17882/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustalain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan kaupunki kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua varhaiskasvatustalain muuttamisesta. Hallitusohjelman mukaan kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan jatkamalla normien purkamista kuntien tehtäväkentästä. Varhaiskasvatuksen osalta tämä tarkoittaa suunnittelu- ja raportointivelvoitteiden keventämistä. Vantaan kaupunki pitää kannatettavana suuntauksena sitä, että varhaiskasvatukseen liittyvää suunnittelua ja raportointia arvioidaan kriittisesti ja säätelyä kevennetään huolellisesti tehtyjen vaikutusten arviointien jälkeen.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintavelvoitteen kumoaminen

Karvin varhaiskasvatussuunnitelmien toimeenpanoon liittyvistä arvioinneista ilmenee, että paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien päätavoite valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden konkretisointi, on jäänyt osittain saavuttamatta. Lisäksi Karvin arvioinnin (2023) mukaan paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ei ole kaikin osin onnistunut tasalaatuistamaan varhaiskasvatusta. Vantaan kaupunki kannattaa varovaisesti paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintavelvoitteesta luopumista. Myös toimipaikkatasolla tehtävää työmäärää suunnittelu- ja raportointitehtäviin liittyen tulee jatkossa arvioida kriittisesti. Monet suunnitteluun ja raportointiin liittyvät tehtävät kuormittavat tällä hetkellä erityisesti päiväkodeissa työskentelevää varhaiskasvatuksen henkilöstöä ja päiväkodin johtajia. Esimerkiksi olisi tarpeen arvioida, olisiko lapsikohtaisten suunnitelmien velvoitteissa keventämisen mahdollisuutta.

Koska paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma tulee hyväksyä kunnan päätöksentekoprosessissa, vie muutosten läpivieminen asiakirjaan aikaa. Myöskään paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman luonne kehkeytyvänä ja kehittyvänä asiakirjana ei tästä syystä toimi parhaalla mahdollisella tavalla.

Viimeisimmissä päivityksissä (2018, 2022) myös aikataulut asiakirjan päivitykselle ovat olleet kunnille erittäin tiukkoja.

On tärkeää, että eri kokoiset kunnat voivat itsenäisesti päättää siitä, kuinka vievät perusteasiakirjaa eteenpäin omissa prosesseissaan. On hyvä, että mahdollisuus paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiselle säilyy, jolloin kunnat voivat halutessaan jatkaa paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimista joustavammalla ja kevyemmällä prosessilla. Mikäli lainsäädäntöä tältä osin kevennetään, voivat kunnat itse ratkaista tarkoituksenmukaisen tavan tehdä sisällöllistä ohjausta.

Luopuminen paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuudesta keventää hallinnollista työtä, mutta muodostaa samalla aukon valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman väliin. Tämä tarkoittaa pedagogisen johtamisen merkityksen vahvistamista toimipaikkakohtaisesti. Mikäli paikallisista suunnitelmista luovutaan, keskeistä on kehittää varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden käytettävyyttä henkilöstön sekä johtamisen työvälineenä, jolloin asiakirjan tulee palvella nopeaa tiedonhakua, mutta myös työyhteisön pedagogisia keskusteluja. Keskeistä olisi myös kytkeä Karvin tuottamat Valsi-arviointityökalut aiempaa käytettävämmäksi kokonaisuudeksi perusteasiakirjan kanssa. Perusteet tuottaisivat normin, jota puolestaan arviointikriteerit ja niihin liittyvät pohdintakysymykset konkretisoisivat.

Lasten ja perheiden osallisuus on tärkeää varhaiskasvatussuunnitelmatyössä, sitä voidaan kuitenkin toteuttaa myös toimipaikkatasoisesti, jolloin se on usein kohderyhmälle kiinnostavampaa. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä sitä, että mikäli paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista luovutaan, kunnissa jatkossakin sovitaan paikallisista toimintatavoista varhaiskasvatuksen järjestäjien ja keskeisten yhteistyötahojen kesken.

Valtaosa esiopetukseen osallistuvista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen ollen näin kahden eri lainsäädännön alla. Mikäli paikallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta luovutaan, tulee tarkastella myös paikallisen esiopetussuunnitelman tilannetta, jonka laatimisvelvoite jatkuu. Muodostuva tilanne ei tue ajatusta lapsen yhtenäisestä opinpolusta.

Täydennyskoulutusten tallennusveloitteesta luopuminen

Varhaiskasvatuksen järjestäjän on varhaiskasvatuslain (540/2018, 70 §) mukaan tallennettava tieto henkilöstön täydennyskoulutukseen osallistumisesta Vardaan. Lisäksi Opetushallitus on tietovarannosta antamassaan määräyksessä eritellyt, mitä tietoja tietovarantoon tulee tallettaa.

Vantaalla täydennyskoulutustietojen tallentamisen ja Vardan välillä on toimiva integraatio, jolloin tallennettava tieto siirtyy automaattisesti Vardaan aiheuttamatta lisätyötä. Ehdotettu muutos aiheuttaa Vantaan kaupungille rajapintamuutoksia, mutta muutokset ovat selkeitä ja kertaluonteisia. Vantaan kaupunki pitää tietojen tallentamisesta luopumista kannatettavana, vaikka jatkaakin täydennyskoulutustietojen seuraamista kaupunkitasolla.

VANTAAN KAUPUNKI

Åkerfelt Tiina-Liisa
Vantaan kaupunki / Kasvatus ja oppiminen - Mikko Mäkelä,
varhaiskasvatuksen johtaja, Kasvatuksen ja oppimisen toimiala,
varhaiskasvatuksen palvelualue